

Uit de collectie

In de collectie bevindt zich een klein zakmes, ogenschijnlijk niets bijzonders tot de inscriptie zichtbaar wordt. Op het handvat staat de naam W. Dedy, Essen.

Zakmes Wilhelm Dedy - collectie Dirk Bruin

Ook een koperen naamplaatje met Dedy. Beide objecten werden in de jaren '80 in de Drumbandschuur gekocht. Vrijwel zeker afkomstig uit het nalatenschap van Wilhelm Dedy, oud-Kriegsmarineman die tijdens de oorlog op Vlieland heeft gediend.

Naamplaat Wilhelm Dedy – collectie Dirk Bruin

Wilhelm Dedy werd in het jaar 1900 in de stad Essen geboren en trad al op 16-jarige leeftijd toe tot Kaiserliche Marine.

Nadat hij weer in het burgerleven terugkeerde begon hij een klein bedrijf in machines en werktuigen voor bakkerijen, zoals grote wafelijzers.

Met het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog werd Wilhelm Dedy als reservist weer opgeroepen om te dienen bij de Kriegsmarine.

Bij de Kriegsmarine werd Dedy ingedeeld bij de *Verwaltung*, de administratie en eerst geplaatst in Emden. Op enig moment werd Dedy overgeplaatst naar de Oost-Batterij op Vlieland en later ook bij de *Verwaltung* in het dorp in Pension Zorgwijk, het huidige Vlieland Hotel. Zorgwijk lag naast de woning van de familie Van Rijswijk waar de *Ortskommandantur* gevestigd was. In Zorgwijk bevond zich ook de *Vermittlung*, de telefooncentrale van de bezettingsmacht op Vlieland.

Dedy bij de erker van pension Zorgwijk, tegenwoordig het Vlieland Hotel.

(vervolg op pagina 2)

Uit de collectie (vervolg)

Hauptgefreiter Wilhelm Dedy heeft een groot deel van de oorlog op Vlieland doorgebracht, raakte bevriend met Vlielanders, o.a. de dorpsmid Johannes Sieben en voelde zich daar thuis.

Hauptgefreiter Wilhelm Dedy

Na de oorlog keerde Dedy terug naar Essen, maar keerde vaak met vrouw en kinderen weer terug voor vakanties op Vlieland. Hij verbleef dan o.a. in Hotel Zeezicht en in het Badhotel.

In 1963 vernam Dedy van zijn oude kameraad Johannes Sieben dat die zijn huis op Dorpsstraat 96 in de verkoop deed, en het echtpaar Dedy kocht het huis van Sieben om na zijn pensionering op Vlieland te gaan wonen.

Wilhelm Dedy in de tuin van dorpsmid Johannes Sieben

Nieuw jaar – nieuwe Vriendenpas

De Vrienden van Bunkermuseum Wn 12H Vlieland ontvangen inmiddels de laatste twee jaren een digitale Vriendenpas. De digitale pas is goed voor het milieu. Er hoeft zo niets op gedrukt te worden of geplastificeerd. En zo'n digitale pas kan eenvoudig op elke smartphone gezet worden.

Het ontwerp van de Vriendenpas is hetzelfde gebleven alleen de kleur van de pas is aangepast. De kleuren die in de afgelopen jaren werden toegepast waren gebaseerd op de kleuren die verwerkt zitten in het logo van Bunkermuseum Wn 12H. Deze kleuren waren ook ooit toegepast in de kleurstelling van de opstelling.

In die lijn hebben we dit jaar ook weer gekozen voor een historisch verantwoorde kleur. Het is een blauw-grijze kleur die ook gebruikt werd als camouflagekleur op vliegtuigen.

Wat moet u doen om ook in bezit te komen van de Vriendenpas 2025?

Ga daarvoor naar onze website <https://bunkermuseumvlieland.nl/steunen/vrienden>. Daar vindt u alle informatie.

Het huis werd echter gehuurd door Paul Knijft, oud-politieman en schilder op Vlieland, en die weigerde een tweeënhalve jaar na een aanzegging het huis te verlaten.

Dit kwam tot een rechtszaak, waarbij Knijft uiteindelijk toch de woning moest verlaten.

De Leeuwarder Courant noemt in zijn berichtgeving over deze kwestie: 'Een pikante bijzonderheid is dat de heer Knijft tijdens de bezetting illegaal werk heeft verricht. De heer Dedy verbleef bleef toen als lid van de Wehrmacht op Vlieland.'

(vervolg op pagina 3)

Uit de collectie (vervolg)

Dedy bleef tot zijn dood in 1981 op Vlieland wonen. Niet alleen het zakmes en het naamplaatje zijn op Vlieland achtergebleven, ook een aantal foto's uit de oorlogsjaren gemaakt op Vlieland bevinden zich in de collectie.

Oud-Wehrmacht militair voor gezondheid naar eiland

Oud-verzetsman zal woning op Vlieland ontruimen

De heer Paul August Knijff uit de Dorpsstraat op Vlieland zal over negen maanden zijn woning ontruimen. Tijdens een comparitie in de rechtbank te Leeuwarden werd een schikking getroffen tussen hem en de eigenaresse van de woning, mevrouw A. Dedy—Buss uit Essen. Zij kreeg ongeveer twee jaar geleden de woning in haar bezit, wilde haar meteen betrekken maar de heer Knijff weigerde zijn huis te ontruimen. Het kantongerecht in Leeuwarden besliste dat de heer Knijff in de woning mocht blijven wonen, waarop mevrouw Dedy in hoger beroep ging, zoals wij reeds hebben geschreven.

De heer Knijff is oud-verzetsman. Hij was tijdens de oorlog bij de politie in Murrerwoude en hielp verscheidene malen verzetslieden, die door de Duitsers op de hielen gezeten werden. De heer Dedy diende tijdens de oorlog bij de Wehrmacht op Vlieland. Hij zou om gezondheidsredenen beslist op Vlieland moeten wonen.

Oud-verzetsman contra oud-Wehrmachtsoldaat

Moet Vlielanders huis ontruimen voor Duitsers?

Een groot deel van Vlieland leefde met de oud-verzetsman Paul August Knijff uit de Dorpsstraat, die met spanning wachtte op een vonnis van de kantonrechter te Leeuwarden in een of twee rechtszaken. Mag de heer Knijff die schilder-behanger in zijn woning en tegelijkertijd bedrijfspand blijven bewonen of moet hij zijn huis ontruimen om plaats te maken voor het echtpaar Dedy uit Essen, waarvan de man in de oorlog als bezetter op het eiland verbleef? Tweeënhalf jaar geleden boocht mevrouw Dedy-Buss het pand als woonwoning van de sieraadrijke J. Sieben, (om te Castricum) die in de oorlog bepaald niet bij het verzet betrokken was.

Het echtpaar Dedy wil nu het pand permanent gaan bewonen en zegde de huurovereenkomst op. De heer Knijff bleef echter normaal de huur betalen na een eerste vonnis van de kantonrechter, waarin de eis tot ontruiming, die de Duitsers hadden ingediend, werd afgewezen. Nu is een tweede proces aanhangig gemaakt. Doorslaggevend argument, dat de advocaat van het echtpaar hanteert, is een Duitse documentatie, waarin wordt verklaard dat de man hartpatiënt is en „beslist voor gezondheid naar Vlieland moet“. De heer Dedy heeft echter geen woonvergunning, omdat hij niet als woonzoekende staat ingeschreven. En wat de Vlielanders aangaat: zij zijn niet erg ingenomen met de komst van het echtpaar.

Een van Duitse afgevoerd Vlielanders mag in zijn woning blijven

De Vlielanders Paul August Knijff en zijn vrouw mevrouw A. Dedy-Buss, die samen met hun kinderen in de Dorpsstraat op Vlieland wonen, zijn nu in de rechtbank te Leeuwarden terechtgekomen. Het gaat om de schikking van de woning van de heer Knijff, die door mevrouw Dedy-Buss is overgenomen. Het kantongerecht heeft de schikking van de woning van de heer Knijff, die door mevrouw Dedy-Buss is overgenomen, bevestigd. Het kantongerecht heeft de schikking van de woning van de heer Knijff, die door mevrouw Dedy-Buss is overgenomen, bevestigd.

Paul August Knijff, oud-verzetsman, in zijn woning op Vlieland.

Berichten uit de Leeuwarder Courant van respectievelijk; 15-03-1967, 16-09-1967 en 20-09-1967

Schenkeningen

Het Bunkermuseum heeft afgelopen jaar ook weer een aantal mooie schenkingen in ontvangst mogen nemen. In deze en komende Bunkerkranten willen wij aandacht besteden aan de schenkingen aan het Bunkermuseum.

Van langjarige Vlielandganger Stephan de Bruijn hebben we afgelopen jaar en ook in de jaren daarvoor mooie objecten mogen ontvangen.

Kisten schenking Stephan de Bruijn

Het Bunkermuseum was in het bezit van twee van deze kisten, een eens gevonden bij de Drumbandschuur en een andere afkomstig uit het wrak van de Duitse kustmijnenveger R-108. Deze beide kisten waren iets beschadigd, dus de schenking van de twee vrijwel onaangestaste kisten werd in grote dank ontvangen.

In het najaar van 2024 bracht Stephan met zijn vrienden twee Duitse munitiekisten bij het Bunkermuseum. Al eerder bracht Stephan een drietal Duitse munitiekisten bij het Bunkermuseum, waaronder twee kisten waar ooit 100 stuks 2-cm patronen in hadden gezeten.

(vervolg op pagina 4)

Colofon

De Bunkerkrant is de nieuwsbrief van Bunkermuseum Wn 12H en verschijnt 3-4 keer per jaar.

Redactie:
Johannes de Boer
Joost van Bommel
Eef Botjes
Erna Botjes
Dirk Bruin

Correctie:
Tom Kruijs

Vormgeving:
Marc ter Ellen

Volg ons ook op:

 Bunkermuseum Wn 12H
 Wn12H

Contact

Bunkermuseum Wn 12H
Bezoekadres: Kantonierspad 1
8899 KD Vlieland

Postadres: Willem de Vlaminghweg 3
8899 AV Vlieland

 info@bunkermuseumvlieland.nl

Voor actuele openingstijden zie onze website: bunkermuseumvlieland.nl.
Groepen en rondleidingen: op afspraak

Vrienden

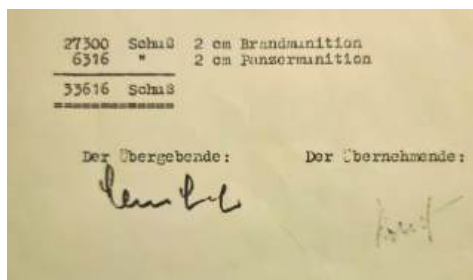
Steun ons werk en word ook Vriend van Bunkermuseum Wn 12H. Stuur hiervoor een e-mail naar: info@bunkermuseumvlieland.nl met uw naam en adres en de vermelding: Vriend Bunkermuseum Wn 12H. Maak een bedrag van €20,- (meer mag natuurlijk ook) over op ons rekeningnummer: NL 74 RABO 0339 6189 06 tnv Stichting Vrienden Bunkermuseum Wn 12H, o.v.v. bijdrage 2024 met daarbij uw postcode en huisnummer. Als Vriend ontvangt u onze nieuwsbrief en een digitale Vriendenpas, waarmee u het hele kalenderjaar gratis toegang heeft tot het bunkermuseum.

Schenken (vervolg)

2-cm munitiekist uit het wrak R-108

Uit de inventarislijsten van de Duitse stellingen op Vlieland die in aanloop naar de overgaven in mei 1945 zijn opgesteld valt op te maken dat er alleen al op de West-Batterij 33.616 stuks 2-cm patronen in de munitiebunkers lagen, dat zijn 336 kisten. Van al deze toen op Vlieland aanwezige kisten is er dus 1 overgebleven die bij toeval bij de Drumband werd gevonden, de meeste van deze kisten zijn, samen met de duizenden stuks andere munitie op Vlieland in de jaren na de oorlog in zee gedumpt.

Voorraad 2-cm munitie op de West-Batterij bij de overgave eind mei 1945

2-cm munitiekist drumbandschuur

Stephan schonk ons eerder al een hele mooie Duitse PSU-kast, een kast waarin militairen hun persoonlijke standaard uitrusting in konden opbergen. Van dit soort kasten zijn er ook vele tientallen op Vlieland geweest, en een enkele is daarvan bewaard gebleven. De kast die Stephan ons schonk vond hij in Wilhelmshaven waar deze in de kelder van een woonhuis stond, en die de eigenaar van plan was naar de stort te brengen. De kast is gestempeld met de Lufwaffe-adelaar en is nog in top staat.

Duitse PSU kast schenking Stephan de Bruijn

(vervolg op pagina 5)

Sinds het einde van de WOII is men in Nederland bezig met het verzamelen en documenteren van informatie over de bezettingsjaren. In het Polygoon bioscoopjournaal in januari 1948 vertelt directeur drs. Lou de Jong over de taak en werkwijze van het Rijksinstituut voor oorlogsdocumentatie (RIOD), dat toen al over een enorme hoeveelheid documenten, boeken, foto's en filmmateriaal evenals voorwerpen beschikte. Actie Niet Weggooien is een initiatief van musea en instellingen die zich met de Tweede Wereldoorlog bezighouden. Het doel is om voorwerpen en documenten uit de oorlogsjaren die mogelijk nog thuis op

ACTIE
NIET
WEG
GOOI
EN!

zolder liggen beter te bewaren voor de toekomst. Wanneer u dit leest en mogelijk nog iets in uw bezit heeft uit de oorlogsjaren of iemand kent die dat heeft, laten we dan samen die herinneringen voor de toekomst bewaren. En waar kan dat beter dan in een museum? In Bunkermuseum Wn 12H! Mocht u foto's, documenten of informatie hebben die betrekking heeft op Vlieland, maar kunt u of wilt u er nu nog geen afstand van doen, laat ons er dan goede foto's of scans maken die we in het museum kunnen gebruiken. Neem in ieder geval contact met ons op. Wij zijn u zeer dankbaar!

Schenkeningen *(vervolg)*

Een ander leuk object dat Stephan aan het Bunkermuseum schonk, is een VE301DYN Volks Radio, een radio in bakelieten kast. Vanaf 1938 werden grote aantallen gebouwd om de ontvangst van Nazi-propaganda mogelijk te maken. De *Volksempfänger* was een reeks goedkope radio-ontvangers geproduceerd in nazi-Duitsland, ontwikkeld door ingenieur Otto Griessing op verzoek van Joseph Goebbels, de Reichsminister van Propaganda. Het doel was om radio-ontvangsttechnologie betaalbaar te maken voor het grote publiek. Goebbels beseftte het grote propagandapotentieel van dit relatief nieuwe medium en achtte de brede beschikbaarheid van ontvangers daarom van groot belang. Het getal 301 verwijst naar de machtsgreep van Hitler op 30-1-1933. De toenmalige verkoopprijs was RM 65. Dit soort radio's kwamen ook in de Duitse bunkers terecht, waar volgens de overlevering niet enkel naar de Duitse propaganda werd geluisterd, maar ook naar de Britse uitzendingen.

Volksempfänger VE 301 dyn schenking Stephan de Bruijn

Op dit laatste stonden overigens zware straffen. Om te voorkomen dat de bevolking in Nederland naar de BBC en Radio Oranje luisterde, kwam op 13 mei 1943 de verordening dat radio-ontvangsttoestellen moesten worden ingeleverd. Aardig detail is dat op Vlieland de ingeleverde radio's op de zolder van het raadhuis werden opgeslagen, en dat deze na de bevrijding weer aan de rechtmatige eigenaars konden worden teruggegeven.

Dirk Bruin

Plakatwerbung für das Jedermann-Radio (juli 1933)

Kerstborrel in het bunkermuseum

Vrijdag 20 december 2024 vond een vreugdevolle bijeenkomst plaats. Op die datum vond namelijk de kerstborrel van de vrijwilligers plaats, en deze was wel zo gezellig, dat velen van ons nu al uit kijken naar de volgende samenkomst.

De catering, met heerlijke hapjes en drankjes, was verzorgd door Zuiver catering, waarvoor hartelijk dank. Dirk & Eef hadden alles tot in de puntjes verzorgd, en alle vrijwilligers wachtten een warm welkom. Het was een uitgelezen kans om weer even bij te praten met elkaar en om nieuwe en oude verhalen met elkaar te delen. Met als klapper een vrolijk lied van Suus, Het Lied van de Metselaar, kunnen wij met een warm gevoel terugdenken aan deze avond.

Namens het bestuur: Ook via deze weg willen wij onze vrijwilligers, maar verder ook eenieder die heeft bijgedragen aan ons mooie museum, nogmaals van harte bedanken voor alle inzet. Wij hopen dat het nieuwe jaar weer veel moois mag brengen voor ons museum.

Lijkt het u ook leuk om deel te worden van onze vrijwilligersgroep? Wij kijken altijd uit naar nieuwe leden die ons museum willen komen versterken. U kunt uw interesse kenbaar maken bij Dirk Bruin (beheerder, 0629294942) of Eef Botjes (voorzitter, 0613049254).

Kerstborrel 2024

Vrijwilliger Jaap Wels in de schijnwerper

Vrijwilliger Jaap Wels achter de balie bij het bunkermuseum

keukenbunker uitgegraven en daar hun honk van gemaakt. Er was zelfs een bestuur dat de scepter zwaaide, waaronder Willem Stel.

Opa en oma hebben de oorlog meegemaakt. Ze woonden in de Dorpsstraat 59. Opa was kleermaker. Om toch nog inkomen op het eiland te hebben, naaide en repareerde hij kleding van de Vlielandse bevolking en de Duitse soldaten. In opdracht van de bezetter werden doden die aanspoelden altijd opnieuw aangekleed. Netjes de kist in. Respect en waardigheid. Vanwege de impact is hier na de oorlog weinig tot niet over gesproken.

Mijn vader heeft gevochten als militair in Rotterdam en daar de bombardementen meegemaakt. Na de capitulatie ging hij bij opa in de kleermakerij. Hij sprak weinig over de oorlogsjaren en wat hij had meegemaakt.

Mijn broer is geboren in 1943. Er was avondklok maar gelukkig geen honger op het eiland. Toen de oorlog was beëindigd, kwam ook het toerisme voorzichtig op gang. Ook Duitsers. Mijn ouders hadden het over moffen. We woonden in de Dorpsstraat 23 en verhuurden de voor- en achterkamer aan ze. Bij de Badweg, richting vuurtoren, woonden mensen in een bunker. Dat maakte als kind veel indruk op me.

Nu ben ik vrijwilliger van het Bunkermuseum. Toen ik gevraagd werd, was ik zeker sceptisch. Wat had ik met de tweede wereldoorlog en vooral, wat zou mijn vader hier van vinden.....bunkers die een museumfunctie kregen.....Maar na een dag meelopen als balied medewerker, maakte het één het andere los. Het herstel van de Atlantikwall is een stukje historie. Daar zou hij achter staan.

Het is een verrijking om diverse mensen, jong en oud in het museum te ontmoeten. Zeker de jongeren zijn echt nieuwsgierig. Ik geniet van de gesprekken. Natuurlijk kan ik daarnaast als Vlielanders ook mijn eiland in het mooie daglicht zetten. Zo ontmoet ik ook regelmatig oud eilanders. Dat is echt bijpraten.

Vrijwilliger worden van ons Bunkermuseum worden. Ik zou zeggen doen!

Als kind speelde ik in de bunkers. Het was vooral spannend. De vele schuilplekjes en nauwe doorgangen om daar te komen. De stelling 13H kon je inklimmen vanaf het strand. Deze stelling is later vernietigd. Natuurlijk toen ik ouder werd nam je ook meisjes mee.

In de vijftiger jaren werden wandeltochten door het Weerman Poelman fonds georganiseerd. Deze startten in de Dorpsstraat naar het fort op het oosten van het eiland. De militaire kapel voorop.

Later was er ook een bunkergroep jongens. Deze waren jonger dan ik en ze mochten nog niet naar de kroeg. Ze hebben de

Uit het gastenboek

Goede avondwinst om dit Museum te maken in de bunker. Iden wij hopen dat we genoeg geleerd hebben voo oorlog. Met hief de de wereld betreden ommit een hoge lijken. Manika Birkh

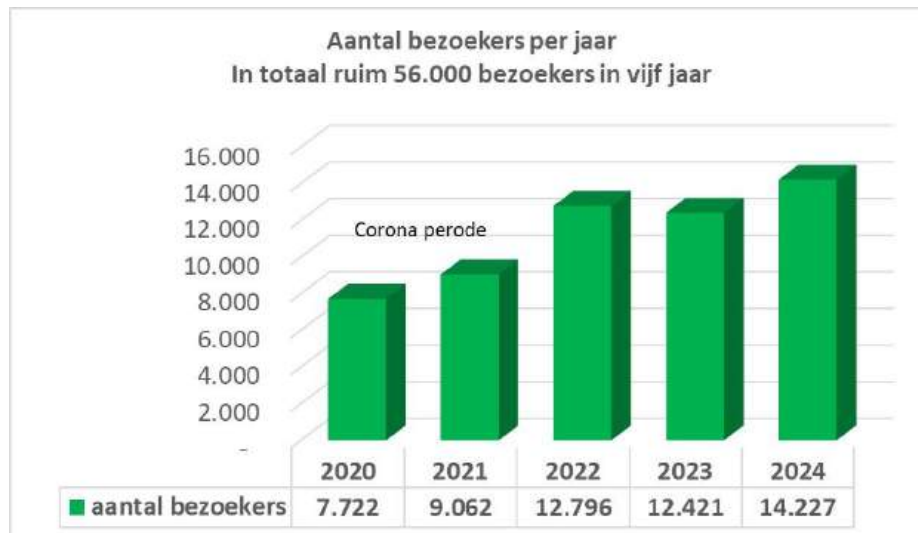
DIRK EN ANDEREN!
WIT HEBBEN JULLIE HIER IETS BIJZONDERS WETEN TE REALISEREN. IN DIKKE PLUIM OP IEDERS HOED EN EEN MNWING VOOR VLI E EN DEREST VAN NEDERLAND EN DURBUITEN H-G
LEES VDENZEN EN VRIENDEN
11 DECEMBER 2024
perfect in stannu gemouren! op veel locaties gerdees vD ATLANTIK WALL ook NORMANNIE, WIT ZIER EN HED BYRONVEN WIT EN GEEVE RONDE
Paul Jansen

Prachtig weer gegeven. veel werk verzet om dit te kunnen bewaastellen. veel dank aan de Vrijwilligers die dit mogelijk hebben gemaakt. (en nog steeds).
Groetjes Helma + Jaap Wateringen.

Van de bestuurstafel

2024 was een bijzonder en goed jaar voor ons Bunkermuseum

Om met het eindresultaat van dit jaar te beginnen: een recordaantal bezoekers van ruim 14.000. Een druk en vooral gezellig jaar voor onze vele vrijwilligers. Uitsluitend enthousiaste bezoekers die na het bezoek hun waardering in woord en geluid laten blijken. Dank daarvoor vrijwilligers!

Overzicht aantal bezoekers Bunkermuseum Vlieland in de laatste 5 jaar

Dankzij de vele donaties en een goede exploitatie zijn gedurende het jaar twee projecten gerealiseerd. Allereerst is de expositie Oorlog op Zee gereedgekomen. De expositie geeft een indrukwekkend beeld van de oorlog ten noorden van de Waddeneilanden, op de Noordzee. Hierover is weinig beschreven en grotendeels onbekend bij het grote publiek. Het was een harde strijd die vrijwel dagelijks gevoerd werd en waarbij aan beide kanten vele slachtoffers zijn gevallen. Dirk Bruin heeft er een beeldende expositie van gemaakt met kaarten, foto's en wrakvondsten. Komt het zien in de woonbunker midden.

Een tweede project betreft groot onderhoud van de koepelvormige Kantine: het aanbrengen van nieuwe zinken goten, dak beplating en het verven van het interieur. Bij de herbouw in 2018 is het dak bedekt met EPDM. Dat was hard aan vervanging toe. Van origine had de kantine een golfplaten dak. Bijzonder was dat de golven van de golfplaten niet in de lengterichting waren gemonteerd, maar de kromming van het dak volgden, dus in de dwarsrichting. Daarvoor is geen standaard golfplaat beschikbaar. Na een hele zoektocht vond Dirk een leverancier in Duitsland (natuurlijk 😊) die dit type golfplaten nog produceert. Met veel passen en meten zijn de goten en de dakbedekking gerealiseerd. Vervolgens zijn in samenwerking met onze decoratieschilder Wouter Koetsier de binnenwanden in de originele kleuren gezet.

Als klap op de vuurpijl is dit jaar het Bunkermuseum per 1 juli een zelfstandige stichting geworden. Na vierenhalf jaar onderdeel te zijn geweest van de Stichting de Noordwester, staat het Bunkermuseum nu volledig op eigen benen. Op zich heeft dat niet geleid tot wijzigingen in de gang van zaken, want het museum werkte al vrijwel autonoom. Maar nu zijn we wel eigen baas in ons museum. En dat voelt voor iedereen erg goed.

We kijken terug op een zeer succesvol 2024 en vooruit naar een veelbelovend 2025.

Namens het bestuur,
Eef Botjes, voorzitter